

ANDREJ RAPE:

Na razstanku.

rabčevi so stanovali v lepi vili. Obdajal jo je krasen vrt, poln vonjivega cvetja. Prvi solčni žarki so se zjutraj vsipali v prijeten stan Vrabčevih, zadnji so se poslavljali od njega. Pa tudi notranjost Vrabčeve vile je bila lepa in udobna. Majhen je bil sicer ta stan, vendar dovolj prostoren za šesteroglavo Vrabčevo družino. — Štiri otroke so imeli pri Vrabčevih, štiri žive, radojede, neugnane otroke. On — Vrabec in njegova družica Vrabulja sta komaj zmagovala njih prehrano, dokler so bili še tako majhni, da so čepeli samo v gnezdu in še niso imeli primerne obleke za med svet. Ej, kolikokrat je zmanjkalo očetu denarja in zvijač.

„Kako bom kupoval!“ je večkrat vpričo otrok tožil svoji ženi.

Vrabulja ga je malo začudeno pogledala, češ: kaj ti kupuješ? Ali mož je vpričo otrok mnogo držal nase in na vrabčjo poštenost. Že pridejo otroci polagoma tudi na to, s kakšnim denarjem kupuje vrabec — si je mislil in nadaljeval:

Vse je tako neizrečeno drago. Povsod te odero, kamor se le vrabec obrneš. Paziti moraš dobro, da ti še kože čisto ne slečejo. Je že tako, no! Pa slednjič bi me še draginja ne ovirala ravno tako jako, saj bi si znal tudi na kak drug način pomagati, ali dobiti ni nikjer ničesar.

Človek ti pazi sedaj na vsako zrnce tako, da mu ga ni moči izvabiti. Če ga pa kje dobiš, ga moraš drago plačati, ej, drago, da nič tako! Redko smo prej z življenjem plačevali svojo prehrano, sedaj bi rekel, da jo dobiš redko brez smrtne nevarnosti.

Nisem pozabil naukov skrbnega očeta in dobre matere. Kaj sta me vsega naučila! Toda kaj pomaga! Ukani človeka, če ga moreš, ko je pa postal tak draginjar in navijalec cen, da bi se za malo zrnce stepel, te zanje ubil. Preslepi kuretino na dvoru, ko pa sama nima hrane v izobilju kot svoj čas, in ti še petelin hodi okolo s tako jeznim in bojevitim obrazom, da ti leti mraz po vrabčjem hrbtu, če prideš v njegovo bližino. Ej, vse je dandanes drugače! —

„Atek, pa pusti vendar že mene, da letim iskat hrane na trg,“ se je oglasil mali Vrabčelček ob takih očetovih tožbah. „Jaz prinesem gotovo vsega dosti domov!“

Pomilovalno ga je tistikrat pogledal oče, boječe je zacvrčala skrbna mati: „Premajhen si še, premajhen!“

„Le potrpi, tudi to te ne mine!“ je modro zinil oče.

Tako so živeli Vrabčevi prejšnja leta. Vrabičelčki in Vrabičele pa so postali Vrabci in Vrabulje, ki so si spet dobro zapomnili nauke dobrih staršev. Ko so odrasli, so postali draginjarji posebne vrste, pa so si na poseben način kupili vilo.

Sredi vrta je bila na visoki, košati jablani ptičja hišica. Gotovo ni bila namenjena njim, zakaj človek jih nima toliko rad. Ampak letošnje pomladi so se kratkomalo naselili v njej, in ko so se vrnili njeni pravi lastniki, so morali iti iskat novih bivališč, zakaj danes je težko za stanovanja.

Pritožili so se pri ptičji stanovanjski komisiji, a pritožba se je vlekla na dolgo in široko, zakaj stari vrabec se je imenitno zagovarjal. Vsak njegov pogovor. pa se je končal z besedami: „Kdor prej pride, prej melje!“

In Vrabčevi so mleli vkljub vsem pritožbam in odredbam komisije kar naprej vse do danes. Danes zjutraj pa je dobil stari Vrabec čuden, pa strog ukaz: „Stanovanje v tuji vili je izprazniti še danes dopoldne, sicer se izprazni siloma danes popoldne na vrabčje stroške!“

To je bilo dosti določno povedano! Kaj je bilo storiti? Stari Vrabec je dolgo ugibal, kako bi, kako ne bi, pa je slednjič dejal: „Namleli smo! Pojdemo, ker je tak ukaz!“

In Vrabčevi so se jeli pripravljati na odhod. Toda preden zapuste dom, kjer sta stara tako lepo odgojila svoje otroke, ki se bodo sedaj razkropili po vsem svetu ter šli s trebuhom za kruhom, jim morata roditelja dati še potrebnih naukov na pot.

Po stanovanju so pospravili vse svoje in se napravili v čedne obieke, da bi v svetu več veljali. Oče Vrabec je poveznil na glavo svoj cilinder, oblekel svoj rjavi frak, vzel dežnik pod pazduho in oblastno hodil po stanovanju, med tem pa je mati Vrabulja oblekla otroke in vsakega posebe odvedla iz vile ter ga posadila na jabolčno vejo pred vrata in slednjič sama sedla k njim.

Ko je bilo vse gotovo, se je prikazal oče na vratih, da da otrokom na pot svoje nauke, kakor jih je bil dobil on od svojih staršev.

Široko je odprl svoj kljun in jih nagovoril tako-le:

Otroci moji ljubi! Svet je danes čuden, da ne rečem krivičen. Ne ume naših potreb, ne pozna naših pravic in nam jih krati, kjer le more. Ali tudi mi vrabci nimamo ajdovice v glavi. Svoje pravice moramo varovati. Te pravice, otroci, vedno varujte! Zapomnite si vse moje nauke in ravnajte se po njih! Preden pa se razstanemo, si dobro vtisnite

v spomin svoja imena. Doslej teh imen niste bili dosti vajeni, saj jih tudi potrebovali niste. Poslej pa bodo važna za vas, ko vas z materjo puščava same v svet. Vsega potrebnega sva vas naučila za življenje: vaše petje je krasno, izvrstno znate skakati in letati; znano vam je — in to si še posebno zapomnite! — da je vaš dom povsod, kjer si ga le hočete postaviti. Drug drugemu pomagajte in — če mogoče — ne kradite med seboj! Bodite po možnosti prijatelji drug z drugim!

Imenujem vam torej še enkrat vaša imena. Pomnite jih dobro!

Ti, sinko — pokazal je najstarejšega — si Zakotnik, Muhe in komarje boš lovil. To ni tako nevarno, ker jih boš po raznih zakotjih lahko dobil v obilici. Hiter bodi in drzen!

Prosar sva dala ime tebi, kričač. Kradi kuram zrnje in konjem oves! Pazi na petelina — njegov kljun je trd — varuj se hlapčevega krepelca, zakaj tvoji sovražniki so to.

Drobtinar moj mali! Zate me skrbi, zakaj h kuharicam boš zahajal v kuhinje in jim kradel drobtine. Kuharice so huda bitja, najhujša takrat, kadar peko. Varuj se jih. Večkrat se boš prikradel v sobe in jemal, kar je tvojega. Skratka: zahajal boš med ljudi in ti imajo ravno nasprotnne zakone. S tatom te bodo ozmerjali, četudi boš po naših zakonih največji poštenjak. Da bi ti le ostalo vedno samo pri zmerjanju! Ker boš z ljudmi občeval, bodi vljuden in previden. Ta vrsta bitij je namreč jako čudna.

Za Sladkavčka sva z materjo klicala tebe, sinko. (Prišel je za kljun najmlajšega.) Po črešnjah boš skakal in jih zopal. Ne boj se strašila — klepetca, ki ga časih nastavijo v drevo nespametni ljudje. Prav tako velja tudi tebi, ljubi Prosar, ki ti v strah nastavljajo na njive slamnatega moža. To so votli strahovi po sredi, okolo pa jih nič ni. Torej brez skrbi pred njimi!

Oče Vrabec se je po tem dolgem govoru odkašljaj in premeril z bistrim pogledom vso svojo družino. Žena mu je rekla ljubeznivo in otožno: „Sedaj pa vsem skupaj še eno povej, ljubi mož, ko tako krasno govoriš!“

In je dejal nato: Vsi pomnite ta-le nauk: „Kjerkoli stanujete, v grmovju ali pod streho, ne bojte se ničesar! Predrznost bodi vaša najlepša čednost!“

Globoko se je oddahnil po teh besedah, si snel cilinder z glave in si obrisal plešo, nato pa je odletel na bližnje dvorišče, kjer je potresala gosposlinja perutnini zrnja.

Drug za drugim so odleteli mladiči, le mati Vrabulja je obsedela na svojem mestu, gledala nekaj časa za Sladkavčkom, ki jo je mahnil na sosedno črešnjo, ter nato zletela za možem, ki je kradel kuretini zrnje na sosednjem dvorišču.